

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.7.003.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία στις Εξαρτήσεις		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, εργαστηριακές Ασκήσεις, εστιασμένες συζητήσεις, videos	3	5	
ΣΥΝΟΛΟ	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής/ Υποχρεωτικό μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW201/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Το μάθημα έχει σκοπό τη γνωριμία των φοιτητών με το πρόβλημα των εξαρτήσεων και τις διαφορετικές προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί για τη θεραπευτική του αντιμετώπιση.</p> <p>Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μετά την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος αναμένεται να έχουν:</p> <p>Γνώσεις</p> <p>Α) κατανοήσει τις σύνθετες όψεις του φαινομένου των εξαρτήσεων (κοινωνικές, ψυχολογικές, ιδεολογικές, πολιτικές, οικονομικές, βιολογικές κ.ά.)</p> <p>Β) εμβαθύνει στις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί για την αιτιολογία του προβλήματος</p> <p>Γ) γνωρίσει το θεωρητικό υπόβαθρο, τους στόχους και τις διαφορετικές πρακτικές των φορέων αντιμετώπισης των εξαρτήσεων</p> <p>Δ) εξοικειωθεί με το περιεχόμενο εννοιών που σχετίζονται με τις αρχές και τη φιλοσοφία διαφορετικών θεραπευτικών μοντέλων (μείωση της βλάβης, θεραπευτικές κοινότητες, ομάδες αυτοβοήθειας κ.ά.)</p> <p>Ε) κατανοήσει τους πολλαπλούς ρόλους που οι κοινωνικοί λειτουργοί μπορούν να αναλάβουν για την υποστήριξη των ατόμων με προβλήματα εξαρτήσεων</p> <p>Δεξιότητες</p> <p>Α) αποκτήσει δεξιότητες συνεργασίας με άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα εξάρτησης</p>			

Β) αναπτύξει δεξιότητες επικοινωνίας, σύνδεσής και παραπομπής των ατόμων με υπηρεσίες και φορείς, οι οποίοι ασχολούνται με την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων σε εθνικό επίπεδο.

Ικανότητες

Α) καλλιεργήσει την ικανότητα κριτικής ανάλυσης και σκέψης για τα σύνθετα κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα που κάνουν χρήση ουσιών και οι οικείοι τους.

Β) αποκτήσει ικανότητα σχεδιασμού και εφαρμογής παρεμβάσεων για άτομα με προβλήματα εξάρτησης που έχουν διαφορετικές ανάγκες

Γενικές Ικανότητες

- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις και εννοιολογικές αποσαφηνίσεις για το πρόβλημα των εξαρτήσεων: Βασικές έννοιες του μαθήματος και διαφορετικές μορφές εξάρτησης.
2. Το πρόβλημα των εξαρτήσεων σε διαφορετικά κοινωνικά-ιστορικά πλαίσια: Χρήση ουσιών στις αρχαίες κοινωνίες για ιατρικούς και θεραπευτικούς σκοπούς. Φαινόμενα μαζικής χρήσης ουσιών (αστική οργάνωση των πόλεων, παγκόσμιοι πόλεμοι, διεθνής μετανάστευση, ανάπτυξη φαρμακοβιομηχανιών, χρήση ουσιών και χορευτικές/μουσικές κουλτούρες).
3. Τα είδη των ψυχοδραστικών ουσιών και η δράση τους: Ουσίες α) με κατασταλτική δράση, β) με διεγερτική δράση, γ) με αναλγητική δράση, δ) με ψυχεδελική δράση.
4. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την αιτιολογία των εξαρτήσεων (Α' Μέρος): Ανθρωπιστικές Προσεγγίσεις (εξαρτήσεις και αναζήτηση νοήματος), Ψυχοδυναμικές Προσεγγίσεις (εξαρτήσεις και πρώιμα τραύματα), Συστημικές προσεγγίσεις.
5. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την αιτιολογία των εξαρτήσεων (Β' Μέρος): Εξαρτήσεις & κοινωνικό περιβάλλον: κοινωνική επιρροή, πίεση των ομότιμων, κοινωνικές συνθήκες, διαθεσιμότητα ουσιών.
6. Θεραπευτικά μοντέλα (Α). Η φιλοσοφία μείωσης της βλάβης & τα προγράμματα φαρμακευτικής αντιμετώπισης της εξάρτησης: Στόχοι και λειτουργία των προγραμμάτων, η σημασία των συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, κριτική των προγραμμάτων φαρμακευτικής αντιμετώπισης της εξάρτησης.
7. Θεραπευτικά μοντέλα (Β). Η φιλοσοφία της «στεγνής» θεραπείας & οι θεραπευτικές κοινότητες: Εξέλιξη του θεσμού των θεραπευτικών κοινοτήτων, ιεραρχικές και δημοκρατικές θεραπευτικές κοινότητες, φιλοσοφία και αρχές λειτουργίας των θεραπευτικών κοινοτήτων, θεραπευτικές ομάδες και τεχνικές, κριτική των θεραπευτικών κοινοτήτων.
8. Θεραπευτικά μοντέλα (Γ). Η φιλοσοφία της αυτοβοήθειας: παραδείγματα ομάδων αυτοβοήθειας με έμφαση στους Ναρκομανείς Ανώνυμους (Ν.Α.) και στους Αλκοολικούς Ανώνυμους (Α.Α.), η προσέγγιση των 12 Βημάτων και των 12 Παραδόσεων, κριτική των ομάδων αυτοβοήθειας.
9. Εξαρτήσεις & ειδικοί πληθυσμοί: Θεραπευτική αντιμετώπιση ειδικών «κατηγοριών» ατόμων με προβλήματα εξάρτησης: άστεγοι, έφηβοι, χρήστες μεγαλύτερης ηλικίας, ψυχικά πάσχοντες, γυναίκες, μητέρες. Ζητήματα παιδικής προστασίας από τις κοινωνικές υπηρεσίες όταν οι γονείς κάνουν χρήση ουσιών.
10. Εξαρτήσεις & φυλάκιση: Η έκταση του προβλήματος της χρήσης ουσιών στη φυλακή. Θεραπευτικές ανάγκες και θεραπευτικές παρεμβάσεις στο σωφρονιστικό σύστημα.
11. Εξαρτήσεις & θεραπευτική αλλαγή: Ο ρόλος των κοινωνικών λειτουργών στην πρόωρη παρέμβαση-κινητοποίηση, στη θεραπεία, στην κοινωνική επανένταξη. Υποτροπή, ολίσθημα και η διαχείρισή τους. Επαγγελματικές πρακτικές στις εξαρτήσεις και αναστοχαστική δράση.
12. Συμπεριφορικές εξαρτήσεις: Εξάρτηση από τον τζόγο ή τα τυχερά παιχνίδια. Προβληματική ενασχόληση με εφαρμογές του διαδικτύου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο													
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> ● Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class και ανάρτηση πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού ● Παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint ● Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. ● Επικοινωνία με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και διαδικτυακές συναντήσεις (zoom, skype etc). 													
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1" data-bbox="638 712 1331 1099"> <thead> <tr> <th data-bbox="638 712 1139 815"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th data-bbox="1145 712 1331 815"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="638 824 1139 853">Διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις</td> <td data-bbox="1145 824 1331 853">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 862 1139 958">Επεξεργασία συμπληρωματικού υλικού στο E-class (ασκήσεις, video, κείμενα για προαιρετική μελέτη κ.α.)</td> <td data-bbox="1145 862 1331 958">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 967 1139 1025">Εβδομαδιαία μελέτη & προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις</td> <td data-bbox="1145 967 1331 1025">78</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1034 1139 1064">Τελικές εξετάσεις</td> <td data-bbox="1145 1034 1331 1064">2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1072 1139 1099">Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td data-bbox="1145 1072 1331 1099">140</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις	40	Επεξεργασία συμπληρωματικού υλικού στο E-class (ασκήσεις, video, κείμενα για προαιρετική μελέτη κ.α.)	20	Εβδομαδιαία μελέτη & προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις	78	Τελικές εξετάσεις	2	Σύνολο φόρτου μαθήματος	140
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>													
Διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις	40													
Επεξεργασία συμπληρωματικού υλικού στο E-class (ασκήσεις, video, κείμενα για προαιρετική μελέτη κ.α.)	20													
Εβδομαδιαία μελέτη & προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις	78													
Τελικές εξετάσεις	2													
Σύνολο φόρτου μαθήματος	140													
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p data-bbox="638 1108 1093 1205">Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει: Ερωτήσεις Ανάπτυξης Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής</p> <p data-bbox="638 1236 1331 1391">Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και περιγεγραμμένα στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα του μαθήματος στο E-Class.</p>													
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ														
<p data-bbox="255 1473 582 1503">-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:</p> <p data-bbox="255 1512 1133 1541">Brownstein, H.H. (2015). The Handbook of Drugs and Society. Wiley-Blackwell.</p> <p data-bbox="255 1550 1189 1579">De Leon, G. (2000). The therapeutic community: Theory, model and method. Springer.</p> <p data-bbox="255 1588 1324 1617">Galvani, S. (2012). Supporting People with Alcohol and Drug Problems: Making a Difference. The Policy Press.</p> <p data-bbox="255 1626 1212 1684">Galvani, S. (2017). Social work and substance use: Ecological perspectives on workforce development. <i>Drugs: Education, Prevention and Policy</i>, 24(6), 469-476.</p> <p data-bbox="255 1693 774 1722">https://doi.org/10.1080/09687637.2017.1282421</p> <p data-bbox="255 1731 1316 1760">Heather, N. & Segal, G. (2017). <i>Addiction & choice. Rethinking the relationship.</i> University Press.</p> <p data-bbox="255 1769 1141 1798">Heyman, G. M. (2009). <i>Addiction: A disorder of choice.</i> Harvard University Press.</p> <p data-bbox="255 1807 1268 1836">Μάτσα, Κ. (2001). Ψάξαμε ανθρώπους και βρήκαμε σκιές-Το αίνιγμα της τοξικομανίας. Άγρα.</p> <p data-bbox="255 1845 1284 1904">Pickard, H., & Serge, A. (Eds.) (2019). <i>The Routledge Handbook of Philosophy and Science of Addiction.</i> Routledge.</p> <p data-bbox="255 1912 1173 1942">Πουλόπουλος, Χ. (2011). Κοινωνική εργασία και εξαρτήσεις. Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε.</p> <p data-bbox="255 1951 1332 2009">Vaillant, G.E. (2005). Alcoholics Anonymous: Cult or cure? <i>Australian and New Zealand Journal of Psychiatry</i>, 39, 431-436. https://doi.org/10.1080/j.1440-1614.2005.01600.x</p> <p data-bbox="255 2018 885 2047">West, R., & Brown, J. (2013). <i>Theory of addiction.</i> Wiley.</p>														

White, W.L. (2000), "The history of recovered people as wounded healers: II. The era of professionalization and specialization", *Alcoholism Treatment Quarterly*, 18(2), 1-25.
https://dx.doi.org/10.1300/J020v18n02_01.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Social Work

Social Work in the Addictions

European Journal of Social Work

British Journal of Social Work

Addiction

Therapeutic Communities

Journal of Substance Use and Abuse

Social Science & Medicine